

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl., 30 kr., za en mesec 1 gl., 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl., 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“.

Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Italijanstvo na Primorskem.

Po raznih krajih lepe primorske dežele je dokaj Italijanov, prav za prav večina polasčeenih Slovanov, ki škile prek Jadranskega morja v obljubljeni deželi, v laško kraljestvo. Goni jih k temu preživa narodna zavest, če prav drugače nemajo najmanjšega uzroka po odrešenej Italiji. Saj jim naša premila vlada vse stori, kar si ti ljudje le poželé. Namestništvo jim uraduje italijanski, italijanski z njimi občuje in jim dopisuje: okrajnih glavarstev uradniki po italijanskih gnezdi in straneh z njimi občujejo ustno in pismeno le italijanski, davkarje jim jednako strežejo in le jedne nij mej njimi, ki bi v dotiki z Italijani se posluževala tujega, na pr. nemškega jezika, jednako je z drugimi gosposkami primorskimi in na suhej zemlji. Odvetniki in pravdniki, ter razni sodniki od najmlajšega adjunkta gori do predsednika deželne nadsodnije občujejo in uradujejo v dotiki z Italijani izključno italijanski, — in tudi drugod vsi uradni in vladni krogi strežejo Italijanom v roke, ter jih kar najbolj mogoče podpirajo. A Italijani se le malo zmenijo za vse te dobrote, katere bi Slovanom na Primorskem skazovane za zmiraj otele Avstrijo nevarnosti od italijanskega kraljestva in od prenapetih domačih Italijanov jej preteče. Jako nevestno ravna jo oni vladni krogi, ki malomarno prezirajo vse namere primorskih irredentarjev. Res, na prvi trenutek se Avstrija ne bode zgrudila, če mladi Italijančiči po noči v glavnej goriškej ulici kričé „Eviva l'Italia!“ in „abbasso . . . vse drugo“. Gotovo na prvi trenutek ne bode poginila Avstrija, če se po istrskih gnezdi še toliko goji irredentarstvo, če se mu celo uradniki sladkajo, če se pri velikonočnej svečanosti gode Humbertov marš,

če znani gospodje ondu nosijo marjetice in plešejo po Garibaldijevem marši! Kako bi bili mi primorski Slovani (Slovenci in Hrvatje) hvalni primorskej vladi, raznim c. kr. uradom in dunajskemu ministerstvu, ko bi vsi ti hoteli z nami tako ravnati, nam tako streči, kot strežejo Italijanom in poitalijančenim Slovanom po Primorskej! Proslavljali bi c. kr. gosposke, ter jim radi storili vse, kar bi le od nas zahtevali. Tudi bi vlada potem ne imela nobene skrbi od strani Italijanov in italijanskega kraljestva, kajti zvesto jej udani Slovani bi bili nepremičen jez proti vsem laškim napadom. Laška irredenta bi potem kmalu izbrisala Primorsko izmej vrste neodrešenih italijanskih pokrajin, kot je izbrisala izmej njih slovansko Dalmacijo, katero je komaj nekaj let vodil odločni general Rodič. V vsakem boji se nadejamo zmage le takrat, če nasprotnika odbijamo in napadamo z enakim orožjem. Narodni napadi se odbijajo uspešno le z narodnim orožjem. Napadi laških irredentarjev na Primorsko se bi uspešno odbijali le s slovanskim orožjem, s podpiranjem Slovencev in Hrvatov v Primorskej: te probuditi, te okrepiti, bi našej primorskej vladi imela biti najsvetejša dolžnost. Kakor hitro bodo primorski Slovani tolikanj oživljeni in okrepani, stražili bodo sami cesarstva habsburške rodovine preimenitne meje ob morji in proti laškemu kraljestvu. S silo, s policijo in z drugimi takimi pripomočki pa vlada ne bode nič opravila nasproti irredenti, katero tudi podpira narodna vlada laškega kraljestva. Kaj mi je treba za to naštevati posebnih dokazov? Zdaj je premeten italijanski državnik sam prijavil, da je uže pred leti naš minister vnanjih zadev grof Andrassy, pri shodu našega presvitlega cesarja z italijanskim kraljem v Benetkah naravnost svaril laško mini-

sterstvo pred irredentarji, ter zahteval, naj jim odtegne vso podporo, če hoče Italija kedaj biti v prijateljskej zvezi z Avstrijo. A vse je bilo zastoj! Irredenta se je razvijala in krepila s pomočjo italijanske vlade, ter je postopala tako nespametno nasproti Avstriji, da sta Bismark in Beaconsfield (ta malo pred svojim odstopom od ministerstva) bila uže privolila Avstriji začeti zoper Italijo vojno, za katero so se Italijani uže oboroževali. Vsemogoča irredenta je minolo poletje zabranila shod italijanskega kralja z našim cesarjem, kar je primorskim Slovanom prav po godu, kajti slovanskej reči, našej narodnej reči bi le škodila vsaka prijateljska zveza mej Avstrijo in Italijo. Uže tako božajo primorske Italijane in renegate, ter jih pri vsakej priliki podpirajo, da laže tlačijo primorske, državi vedno tako zveste Slovane. Kdor izmej merodajnih državnikov avstrijskih nij slep in gluhi, sprevidel je pač takrat, kako globoko je ukoreninjena laška irredenta, kako s svojimi načeli prešinja vse delovanje laške vlade, in da celo laški kralj mora udajati se njenej volji in njenim nameram. Ta neovrženi dogodjaj bi moral primorsko vlado in dunajsko ministerstvo probuditi ter jima odpreti oči, da bi videli, kolika nevarnost Avstriji preti od irredentarjev in z njimi zvezanega italijanskega kraljestva. Na to nevarnost kažejo celo Nemci v mogočnej Nemčiji. Res, da ti ne skrbé za nas iz gole ljubezni, ampak le zato, ker sami prežé po zahodnih avstrijskih deželah od Krkonošev doli do Jadranskega morja. Tako je zadnjič glasovita „National-Zeitung“ iz Berolina prijavila imeniten članek, „Italien und seine Nachbarn“, katerega jeden odstavek slika razmere mej Avstrijo in Italijo s sledečimi besedami:

„Jako nepremišljeno je ravnanje laških dr-

Listek.

Listi iz tujine.

XVII.

(Dnevniških črtic št. 4.)

Marseille 2. avgusta 1880.

Evo me v deželi francoskej, v republikanskem mestu „par excellence“, kjer se je rodila slavna himna slobode „Allons enfants de la patrie“, ki je pri tolikih prilikah navduševala sinove „velicega naroda“, kakor se imenujejo Francozje tako radi. Se vé, da danes ne morem od mesta videti ničesar, kajti le par ur ostanka ima vlak in potem nemudoma mi je dalje voziti se. Blizu polunoči je uže bilo, ko smo se pripeljali semkaj in prva stvar je bila, okrepčati od dolge vožnje utrujene kosti svojega rojstva in napasti grešno telo. Pri tako romantičnej, krasnej vožnji, kakor je

od Genove naprej, bi pač človek lahko popolnem pozabil na jed in pijačo, a tem nadležnej se glasi pozneje „nikdar mirujoči godec, ki ga zovemo želodec“. On zahteva svoje pravice in treba se je udati, saj je hvala Bogu kmalu potolažen in ostaja mi časa pisati v domovino par korespondenčnih listkov in zabeležiti si prve utiske divne te vožnje. Zdi se mi, kot da nij istina vse, kar je gledalo oko od ranega jutra pa do pozne noči, ko da je gledalo v magično laterno ali da sem sanjal. In vender bila so istinita vsa krasna mesta, cvetoče livade, visoke gore, romantični morski zalivi in otoki, strme skalnate brežine in ob njih razbijajoči se valovi. Smelo rečem, da težko si je misliti zanimljivejšo vožnjo; meni je bila najkrasnejša, kar sem jih dozdej še doživel. Naj nabrojam samo glavnejše točke.

Mimo Genove z razgledom na živahno lukso in na utvrjene vrhove, mimo prijaznega

mesteca Sestri Ponente in prekrasnih vrtov graščine Pegli in nekaterih manjih postaj dospe se do mesta Voltri z 12.000 prebivalci in znamenitimi fabrikami za papir. Pri postaji Celle zabavala nas je drubal bosopetih pobalinov, kateri so na morskemrodu v visokem mehkem pesku sem ter tja drveči se lovili solde, katere smo jih metali iz vagonov. Ko je padel denar na tla in se zakopal globoko v pesek bila je ko blisk truma 20 do 30 teh dečakov na kupu, jeden vrh družega, glave, roke, noge vse navskriž! Savona je prijazno veliko utrjeno mesto z impozantnim kastelom. Mej postajama Vado — Bergeggi je interesanten tunel, na čigar izhodu stoji močna tvrdnjava. Malo naprej pa je mesto, moje bi moralo biti prav za prav, kajti ime mu je vpravo — Noli. Ne pritožil bi se, kajti prijazno mesto je, imajoče lepo lego, nad mestom pa je grad, od kojega vodi zid doli do morja.

žavnikov; najprej pozivljajo severne države zoper nasprotne jim Francoze, a kmalu potem ravno isti državniki še priznati nečejo najstarih posestev avstrijskih. Po naših mislih si nova Italija ne bode opomogla, dokler se ne bode privadila sama sebi odrekati se in se omejiti. Dolžnost italijanskih politikov je, da natanko premislijo, kako so doslej ravnali in koliko s tem dosegli. A glede na odnose mej Nemčijo in Italijo ohladilo se je pač nekdanje prijateljstvo ter se bode še bolj ohladilo, če se ministri in narod italijanski ne morejo odločiti, da bi za zmirom pozabili na Trst in južne Tirole ter jih nikdar več niti zahtevali niti pozeleli. To mora postati stalno načelo italijanske politiki in občno mnenje celega kraljestva mora ukrotiti vse one Italijane, ki bi pregrešili se zoper rečeno načelo. — — Celo misliti si ne moremo, da bi Italijani kedaj s privoljenjem nemškega cesarstva odtrgali Trst od Avstrije. Vsakeršna nakana na Trst meri tudi proti Nemčiji ter škoduje koristi nemškega naroda. Zato naj Italijani pošteno priznajo ta avstrijska posestva in njih obstanek, kajti le s tem pogojem morejo ostati naši prijatelji.

Tako glasovita „National Zeitung“, ki je kot nekdanji Bismarkov organ Nemčiji trebila pot do narodno-državne jedinosti. Iz navedenih besed bode pač vsak čitatelj precej posnel, da nemški nacionalci ne goré toliko za obstanek preljubega nam avstrijskega cesarstva, ampak vsled narodnega načela le nečejo, da bi Italija požrla Trst s primorsko deželo, katero bi Nemci kot najnaravnejšo pot v prekomorske vzhodne dežele radi za se dobili. Državna sebičnost jih goni k temu. A tudi učile naj bi te besede merodajne kroge v našem cesarstvu, kako malo smemo zaupati zdanjim našim zaveznikom Prusom — Nemcem; učile naj bi merodajne kroge, kako je treba zadovoljevati avstrijske narode, oživljati in okrepčevati njih narodnost, da bodo o času nevarnosti mogli uspešno se braniti sovražnikov, ki nam prete ali ki bi nam v bodoče pretili od strani nemškega cesarstva in laškega kraljestva.

Na to nevarnost opozarja avstrijsko vladno tudi nemški, močno razširjeni list „Schwäb. Merkur“. Ta južnonemški časnik spomina v članku „Italien im europäischen Concerte“ na nekdanjo laško napetost, ki se je v Lombardiji in Veneciji izražala v besedah „Morte ai Tedeschi!“ Proti koncu pa piše tako-le: „Staro sovraštvo Italijanov je še zmirom namerjeno proti Avstriji in proti tej državi obrača irredenta vse svoje nakane. Avstrija mora zato

neprestano paziti svoje jugozahodne meje, tembolj ker irredentovci postopajo v skrivnej zvezi z italijansko vladno in s skrivnim odobravanjem celega italijanskega naroda.“

Ne morem si misliti, da bi naša vlada ne bila po svojih diplomatih in agentih natanko poučena o vseh razmerah mej laško vladno in italijansko irredento. Če pa je natanko poučena o teh razmerah ter dobro pozna namere in sovražne nakane irredentovske, dolžnost sveta jej je tudi vse storiti, da Primorsko zavaruje proti tolikim nevarnostim. Po takem je tudi zadnji čas, da podpira primorske Slované, da goji njih gmotni in duševni razvoj ter ž njimi meje zavaruje proti požrešnim irredentovcem. Popolnem napačno pa je, če celo merodajni uradni krogi na Primorski širijo in podpirajo italijanski živelj. Ž njim si Avstrija na lastnih prsih goji strupenega gada, ki jo o priliki utegne smrtno vpičiti. Zato naj se opusti po celem Primorski nespametno, toliko škodljivo potujčevanje, toliko nevarno poitalijančevanje slovanskega življa. Narodna ravnopravnost naj obvelja tudi Slovanom v šolah in uradih! V to ime Bog pomози!

Iz kranjskega deželnega zbora.

V. seja 8. oktobra 1881.

(Dalje.)

Poslanec dr. vitez Kaltenegger v imenu finančnega odseka poroča o pritožbi gospoda grofa Lanthierija glede računov o Slapskej graščini, vsled katerih je gospod grof za razne naprave, ki jih je deželna sadje- in vinorejska šola v smislu sklenene pogodbe izvela na Slapskem posestvu, konec 1879. leta deželi dolžan 6166 gold. 56 kr. Grof Lanthieri je sicer te račune odobrill, a zdi se mu krivično, da mu dežela zaračuna troške za zboljšanje zemljišč, katera mu zdaj nič ne nesó, on pa mora deželi plačevati obresti od intabuliranega posojila 6300 gld. in vrhu tega še od deželnih predumov za gospodarski inventar. On torej prosi, naj se mu odpusti računski dolg gori omenjenih 6166 gl. 56 kr. glede vknjiženega posojila pa naj se od 1. januarja letos naprej oprosti plačevanja obresti. Finančni odsek je z ozirom na pogodbo, katero sta sklenila dežela in grof Lanthieri, predlagal naj se odbije le-tega zahtevanje, vender pa naroči deželnemu odboru, da se ne zaračunajo nikakršne obresti od denarjev, ki so se ali dozdaž uže potrosili za nakup in vzdrževanje gospodarskega „fundus instructus“ ali se še bodo potrosili s to svrho; tako iz računov naj se izločijo vsi dohodki in troški tikajoči se gospo-

leži v lepej rodovitnej ravani ob morji in se steza do bližnjih vrhov ter broji nad 10.000 prebivalcev. Ventimiglia je zadnja postaja na Italijanskem, odkar je Italija odstopila Nizzo in Savojo l. 1860. Napoleonu III. Ne vedel bi omeniti ničesar, nego da je poslopje na štacijonu prava baraka, vse iz lesa in zane-marjena, da je groza.

Komaj sem prišel s svojimi zapiski do meje francoske, a uže se glasi prvo zvonjenje za odhod, treba mi je tedaj prenehati, kajti oddati moram še pisane dopisnice in peskrbeli, da dobom dober prostor v vagonu. Vožnja obeta biti jednako zanimljiva kakor denašnja in do Barcelone je še precej dalec. Dospeli bomo tja jutri zvečer, vozeči se ves čas skoraj na obalih morskih in čez Pireneje. Če ne prej bodem pa v Barceloni nadaljeval popis zanimljive te vožnje, katere glavne točke imam uže itak začrtane v svojih zapiskih. J. N.

darske oprave, vse obresti od tacihih troškov in vrtnarjeva plača. Po teh vodilih naj se z nova določi gospoda grofa Lanthierija računski dolg.

Zbor brez razprave potrdi odsekovne nasvete v drugem in takó tudi v tretjem branji.

Poslanec baron Apfaltrern v imenu finančnega odseka poroča o 5., 6., 7. in 8. točki dnevnega reda in sicer najprej o nakupu mestne ledenice na bolničnem vrtu. Zbor po odsekovem predlogu pooblasti deželni odbor, naj mestno ledenico kupi za 1200 gld., kupno pogodbo z magistratom sklence in prepis posesti v zemljiških knjigah preskrbi. Za potrebno popravo ledenice se postavi 800 gld. v proračun za 1882. leto.

Gledé barake in drvarnice v bolnici in gledé drvarnice v podružnici na Poljanah je finančni odsek odsvetoval gradnjo barake za kirurški oddelek, kakor jo je predlagal deželni odbor po želji zdravnikov, in mestu nje nasvetoval za poletinski čas šator, ki utegne veljati le okolo 120 gld. Zbor brez debate sprejme nasvet finančnega odseka in potem za drvarnico v bolnici dovoli 450 gld., za ono v bolnični podružnici na Poljanah pa 250 gld., toda s pristavkom finančnega odseka, da je od omenjenih 450 gld. usmiljenim sestram plačevati 5% obresti.

Prošnjo g. dr. Pavla Prajniča, zdravnika-azistenta v blaznični podružnici na Studenci, za definitivno nameščenje, zbor po nasvetu finančnega odseka usliši in od 1. oktobra pomeni ustanovi stalno mesto zdravnika-azistenta na Studenci s plačo 800 gld., relutom 43 gld. 20 kr. za postrežbo, perilo in kurjavo, in petletnicami po 50 gld.

Po rešitvi teh treh točk se proračuni deželnih dobrodelnih naprav, namreč proračun bolničnega, porodiškega, najdeniškega in blazničnega zaklada sprejmó po nasvetih finančnega odseka v soglasji s prejšnjimi sklepi. Po vrhu se naroči deželnemu odboru, naj račune o zdravilih še posebej daje pregledati po bolničnih zdravnikih.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 10. oktobra.

„Czas“ poroča, da se bodo delegacije sklicale v 25. dan oktobra, državni zbor pa 2. novembra. Deželnih zborov delovanje trajalo bode najdalje do 25. oktobra.

Listi še vedno ne morejo nehati pisati o shodu ruskega in avstrijskega carja. „W. Allg. Ztg.“ vé na vso sapo pripovedovati, da se prav kmalu snideta, drugi listi pa zopet trdijo, da se to ne bode tako kmalu zgodilo. Dopisnik „Politike“ pa vé povedati, da v merodajnih krogih nihče ne vé nič o tem, da bi se kmalu sešla vladarja. Vsakako, pravi ta dopisnik, je tak shod mogoč, ker so razmere mej Avstrijo in Rusijo jako prijateljske, in nič menj prijateljske so tudi razmere mej obema vladama, ki si prizadevati, da se vsako vprašanje soglasno reši.

Vnanje države.

Mnogo se je uže pisalo po vseh listih o delitvi orijenta, a vender še prinašajo osobito angleški listi vsak dan zopet članke o tej stvari. Naj omenimo le „Pall Mall Gazette“: „Velika množina protestov, katere je uvodni članek v „Times“ o namerah Avstrije v Salonikih prouzročil v avstrijskih uradnih in neuradnih organih je dovoljni dokaz, da je nekaj na tem vender le resnice. Popolnem je znano, da avstrijski agenti v Macedoniji, Traciji, Epiru, Grški in celo v vzhodnej Rume- liji delujejo in mašinerijo za operacijo pripravljajo, ki bi bila potrebna. Dovolj je dokazov, da so avstrijski agenti z uradno konvenco agitirali, hercegovsko vstajo pomagali

Broji kacihi 2000 ljudij, živečih se večidel ob morji z ribarstvom in malo kupčijo. V obližji je mnogo tunelov in naravnih podzemeljskih jam. Pri postajah Loano — Cerialo bilo je ob morskem bregu vse polno kaktusov in aloe v najlepšem cvetu, zares lep pogled. Albenga, malo od morja v desno stran v lepej rodovitnej dolini stoječe mestice, h kateremu pripada nekoliko oddaljeni otok Isola d' Albenga. Oneglia je kaj prijazno, utrjeno mesto, broječe okolo 10.000 prebivalcev. Tik železnice stoji velikanska nova jetnišnica. Krasna panorama odpre se očem okolo in okolo po Ligurijski brežini, prava podoba zemeljskega raja! Tu rodil se je slavni Andrea Doria, dože Genoveški. Prva postaja naprej je romantično ležeče mesto Porto — Maurizio z veliko lepouko. Broji kacihi 8000 prebivalcev, kateri se pečajo s trgovino, ki je zelo živahna. San Remo, jako lepo mesto, z velikanskimi hoteli,

prouzročiti in da so bile priprave za okupacijo Bosne in Hercegovine uže jedno leto pred shodom berolinskega kongresa izvršene. Iste priprave se delajo zdaj gledé Salonikov." To so zopet kaj čudni glasovi.

O francoske ministrske krizi pri naša „Temps“ naslednje baje avtentično poročilo: „Kabinet je v soglasji z gospodom predsednikom republike sklenil, da odda kaci 10 dnij predno se snide zbornica, ostavko. Ta ukrep naj bi Grevyju dovolil, da sestavi nov kabinet, ki bi 28. oktobra pri otvorenji zasedanja stopil pred zbornico." Določeno je torej, da odstopi kabinet okolo 18. oktobra in potem bode sestavil Gambetta kabinet.

Iz Milana se brzojavno poroča, da so v mestu zasledili zaroto proti laškemu kralju. To zaroto so baje osnovali socijalisti. Zapri so nekdanjega garibaldističnega častnika Antonija Rensija; v njegovem stanovanji so našli bombe, katere so bile namenjene za to, da bi jih zarotniki vrgli pod kraljev voz, kadar bi se peljal na sprehod.

„Italia“ vé pripovedovati, da papež še vedno misli na odhod iz Rima. Ta list opira svojo trditve na to, da je dal papež napraviti popolen izkaz arhivov, ki so v vatikanskej knjižnici.

Angleški listi se mnogo pečajo z intervencijo sultana v Egiptu. „Standard“ se boji, da se dogodjaji v Egiptu in Tuneziji v hitrem razvoji bližajo krizi, ki bi mogla jako resne posledice gledé evropskega miru imeti. Tem angleškim glasovom pa odgovarja „Vakit“ in našteva uzroke, zaradi katerih je sultan vmešaval se v Egiptu. Oficijozni ta list piše: „Ker so Turčijo opozorili na nered in težnje, katere so težile egiptovsko armado vladi nasproti, spoznal je sultan potrebo, da pošlje specialno misijo v Egipt, ki naj bi natanko preiskavala, kaj je prouzročilo nemire“.

Domače stvari.

— (Kranjski deželni zbor.) Dnevni red denašnje (VI.) seje: 1. Branje zapisnika o V. seji deželnega zbora. 2. Naznanila deželno-zbornega predsedstva. 3. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži načrt postave z dopolnilnimi odločbami kranjskega stavbnega reda, zadevajoč postopanje pri stavbah na podeljenih jamskih poljih. (Priloga št. 47.) 4. Ustno poročilo gospodarskega odseka o vladnej predlogi gledé obiskovanja c. kr. rudniške šole v Idriji in pravico javnosti imajočih osobinskih šol. (K prilogi št. 19.) 5. Ustna poročila upravnega odseka o nekaterih peticijah. 6. Poročilo finančnega odseka o proračunu normalno-šolskega zaklada za l. 1882. (Priloga št. 44.) 7. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu normalno-šolskega zaklada za l. 1880. (K prilogi št. 13.) 8. Ustno poročilo finančnega odseka o cestnej zgradbi Idrija-Vrščevo. (K prilogi št. 28.) 9. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu blaznično-stavbnega zaklada za l. 1882. in računskem sklepu za l. 1880. (K prilogi št. 11.) 10. Ustno poročilo finančnega odseka o peticijah. 11. Poročilo odseka za pretresanje letnega poročila o § 7. tega poročila zadevajočem cestne stvari. 12. Poročilo odseka za pretresanje letnega poročila o § 2. tega poročila. (Priloga št. 45.)

— (Preširen v Hrvatih.) Zadnji broj „Vienaca“ začel je objavljati daljši životopis Fr. Preširna in kritiko o njega spisih, posneto po spisih Stritarja, Levca, T. Zupana.

— (Trgovcem.) V 3. dan prihodnjega meseca novembra bode pri c. kr. komandu pomorskega arzenala v Pulji obravnava o ponudbah zadevajočih zakladanja arzenala z raznimi stvarmi in ravno tist dan pa v c. kr. pomorske bolnici v Pulji obravnava zaradi zakladanja bolnice s stvarmi, katere se bode leta 1882. potrebovale. Za arzenal bodo po-

trebovali: Dilje iz jelovega in mecesnovega lesa, trame iz jelovega lesa, razne stvari iz lesa, usnja, laneno in olivno olje, loj, mast, milo, metle, oglje, razno orodje, smelo itd. Natančna pojasnila o teh rečeh daje trgovinska in obrtna zbornica v Ljubljani.

— (Vojaške glasbe koncert) v čitalnični restavraciji je bil dobro obiskan. Radostno smo opazili, da se glasba trudoljubivo uri in znatno napreduje. Občinstvo je bilo vsled tega jako zadovoljno in radodarno z zasluženjo pohvalo.

— (S Pristave nad Borovnico) se nam piše: Pri nas zgodila se je v petek proti večeru ganljiva nesreča! Deklica, stara 6 let, gre po rebri nizdoli in na opolzljih tleh pade. Tedaj pa se jej klinja od nožiča — „popkarja“ — ki ga je imela v žepu, zatakne v trebuh in jo lahko rani. Komaj pride ubožica tri sto korakov daleč domov, uže jej jame črevó skozi rano siliti, tako, da je morala v soboto proti jutru izdihniti mlado svojo dušo. Te novice bi ne pošiljali mej svet, ko bi našega ljudstva ne vznemirjala maloskrbnost našega zdravnika na Vrhniki! Stariši unesrečene ubožice poslali so še tist večer po zdravnika, ali temu se nij ljubilo svoje dolžnosti spolnovati, češ, da nij nevarnosti. Ali je bila nevarnost ali ne, — tega ne vemo. To pa vemo, da ta neozirnost vrhniškega zdravnika nij prva, a težko tudi, da bi bila zadnja, če g. zdravniku ne pride od prave strani resen migljaj.

Razne vesti.

* (Deželska banka,) katerej je bila izdaja novih 100.000 delnic po 500 frankov z vplačo 250 ih frankov od visoke vlade dovoljena, ravno kar razpošilja na vse stare svoje delničarje, ki imajo priznano pravico za nove delnice oglašiti se, okrožnico, v katerej je povedano, kako jim je treba pri tem poslu ravnati. Dovoljeno je na toliko novih delnic se naročiti, kolikor starih ima kdo v svojej lasti. Cena jim je zdaj o izdaji nastavljenja na 615 frankov, od katerih je treba 365 frankov v gotovini vplačati. Iz premijev, vsak po 115 frankov, se bode ustanovil rezervni zalog, ki ne sme manjši od 15 milijonov biti. Nove delnice bodo od 1. oktobra t. l. nesle obresti in so starim popolnem jednako postavljene. Po tem takem imajo uže pravico do dividende od leta 1881. Starejše delnice dobodo, kakor je znano, plačila na odbitek vsaka po 10 frankov 40 centimov, ki se od vplačila na nove delnice odtegne. To se ima pa tako-le vplačevati: 125 frankov se vplača brž pri naročbi ali subskripciji nove delnice, 125 frankov pa od 15. do 20. oktobra in 104 franki 60 centimov dne 30. oktobra letos. Vplačilom, ki bi se do imenovanjih obrokov ne izvršila, se zaračuna 5% zamudnih obrestij. Oglašati se je najdalje do 7. oktobra letos in sicer pri družbi Union générale v Parizu samej ali pa pri njenih podružnicah v Lyonu, v St. Etienneu, v Marsiliji in Rimu. Stare delnice se morajo zajedno z oglašji poslati, da se opravičevalni listki do novih delnic previdijo z družbinim pečatom.

* (Pesnik in založnik.) Iz Londona se poroča, da je mladi pesnik hotel izdati obširno knjigo in v to je izročil rokopis založniku. A ta slednji je bil nekam len, nikdar nij imel volje prečitati rokopis. Naposled pa je bila mlademu pesniku vender uže pošla potrpežljivost. V 27. dan septembra povabil je svoja dva prijatelja in se z njima podal v pisarno založnikovo. Prijatelja privezala sta založnika na stol in ga čuvala pesnik pa mu je čital rokopis. Ali iz jeze o sili izvršenej na njem ali zaradi resnične sodbe o proizvodu — založnik nij hotel založiti dela.

Narodno-gospodarske stvari.

Pogozdovanje Krasa.

Pred kratkim izšel je poslednji zvezek „izvešča kranjsko-primorskega gozdarskega dru-

štva“ in v njem gospoda c. kr. deželnega gozdarskega nadzornika Golla referat o pogozdovanji Krasa. Iz tega referata posnemljemo naslednje.

Od leta 1874., odkar se je posebna skrb obrnila na pogozdovanje, obsegajo nasadi okolo 160 hektarjev. Isti se razdelé na občine Postojna, St. Peter in Vipava. Od teh spada pomladanskemu in jesenskem nasadu okolo 34 hektarjev, za kar se je okolo 300.000 listnatih in igličnatih drevesc, 25.000 sadičev jagged in 160 kilogramov pravih kostanjev porabilo. Pravi kostanj se je nasadil v Vipavski dolini na prošnjo tamošnjega občinskega predstojništva. Ta nasad kakor tudi drugi so se prav dobro obnesli, tako da se je izmej vseh nasajenih rastlin 70% prišlo. Posebno se mora opozorjati na objekte Sovič nad postojnsko jamo, Ostri vrh pri Postojni, in na nasadne objekte pri Bistrici in Vipavi. Mej nasajenimi rastlinami kažejo črni borovci najboljši uspeh. Poskus z nasadom jagged se je na obilej zemlji in v zatišji obnesel in priporočati je, da se pogozduje tudi s to vrsto. Najodličnejši nasadni objekti, kot: Ostri vrh, Sovič in pri Flamljah so obdani z suhimi zidovi, da so varni pred pasočjo se živino. Za te zidove se je v prošlih 4 letih okolo 1200 gold. izdalo in sicer po 1 gold. 40 okr. za kurentni meter.

Stroški za pogozdovanje oziroma za vzgajanje rastlin znašajo za 1879. l. 3274 gold. 83 kr., za leto 1880. pa 3332 gld. 80 kr. Pri zadnjih stroških so všteti izdatki za jesensko nasade in razen tega se je od teh 3332 gld. porabilo 720 gld. za gradnjo magacina, ki je ob enem hišica za stražnika. Rastline za pogozdovanje Krasa se vzgajajo v centralnej semenskeji drevesnici pod Rožnikom, ki je zdaj razširjena na 290 hektara, 5 oral, 85 štirjaskih sežnjev.

Izkaz o rastlinah v tej drevesnici kaže, da je bilo jeseni 1880. leta listnatih drevesc 844,400, igličnatih 3.341,000 in sadnih 241,800, vkup 4.428.200 rastlin, ki so se vzgojile, od setve 80 kil macesnovega, 40 kil belo-borevega, 100 kil črno-borevega 80 kil smrekovega, 200 kil akacijevega, 50 kil javorovega, 50 kil jesenovega in 122 kil semena raznih družih gozdnih in sadnih dreves. Skupni letni troški za vzdrževanje semenske drevesnice s plačilom za stalnega delavca vred, ki je bil ob enem nadzorovatelj semenskeji drevesnici, znašali so za 1879. leto 1500 gld. in za 1880. leto 1600 gold., tako da stane vzgoja 1000 drevesc skoraj 60 kr. Vsako leto pa se vzgoji ne le toliko drevesc, kolikor jih trebé za pogozdovanje Krasa, nego še razdeli se jih mnogo naprednim občinam in privatnim osobam. V slednjih dveh letih se je tako močno povpraševalo po sadičih, da se bodo mogli mnogi prosilci na deželi stoprv v bodočej pomladi zadovoljiti.

Mej občinami so se pri pogozdovanji osobito odlikovale občine Vipava, Postojna in Bistrica, katerim se izrečé pohvala. Končno opomina g. referent, da prebivalstvo uvida veliko korist pogozdovanja, da je tedaj upati, da se bode prejemalo z vedno večjim veseljem tega dela. V minolih 10 letih se je mnogo obrnilo na bolje.

Pomeni.

Sežansko-komensko učiteljsko društvo

bode zborovale v četrtek 13. dan t. m. ob 9. uri predpoludnem na Brežini.

Dnevni red temu zborovanju je naslednji:

1. Predsednikov nagovor.
2. Verificiranje zapisnika poslednjega zborovanja.
3. Društvena poročila.
4. „Jezik in njega važnost v ljudskeji šoli“, govori g. učitelj Janko Leban.
5. „O snažnosti in disciplini v ljudskeji šoli in o sredstvih to doseči“, govori g. učitelj Anton Koršič.
6. Predlogi.

K obilnej udeležitvi uljudno vabi

Anton Leban,
predsednik.

Komen, dné 7. oktobra 1881.

Poziv gg. Sokolovcem!

V ponedeljek 10. t. m. zvečer pričela se je šola za telovadbo. — Oni gg. Sokolovci, kateri želé izuriti se v telovadbi, naj ne zamudé prilike, katera se jim nudi. — Za začetnike uredili se bodo posebni oddelki tako, da jim bode brez velikega truda mogoče vrlo napredovati v telovadbi. — Telovadne ure nastavljené so na tri dneve v tednu, namreč na ponedeljek, četrtek in soboto; prično se točno ob 8. uri in končajo ob 9. uri zvečer.

Podpisani odbor usoja si tedaj vse gg. članove „Sokola“, kakor tudi druge prijatelje telovadbe k prav obilemu ter marljivemu obiskovanju telovadnih ur najuljudneje vabiti.

V Ljubljani, dné 8. oktobra 1881.

Odbor „Sokola“.

Tuji

8. oktobra:

Pri **Stonu**: Lieder, Fried z Dunaja.
Pri **Malič**: Bucher z Trsta.

Dunajska borza 10. oktobra

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	76	gld.	50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	77	„	50	„
Zlata rent . . .	94	„	30	„
1860 drž. posojilo . . .	131	„	50	„
Akcije narodne banke . . .	830	„	—	„
Kreditne akcije . . .	369	„	—	„
London . . .	118	„	35	„
Srebro . . .	—	„	—	„
Napol . . .	9	„	36 1/2	„
C. kr. cekini . . .	5	„	61	„
Državne marke . . .	57	„	80	„

Tirolski zeljerezec

je zopet prišel sem in stanuje: **Rožne ulice št. 15** (Gostilna „pri mestu Monakovem“); priporoča se častitemu p. n. občinstvu omenjajoč, da je na izrečno željo tudi pripravljen, zelje bolj **debelo** rezati. On ostane celo sezono tukaj. (571—3)

Dr. Pattisonova

vata proti protinu

takoj zmanjša in hitro ozdravi (579—1)

protin in revmatizem

vsake vrste, kakor: obrazne, prsne, vratne in zobne bolečine, protin v glavi, rokah ali v kolenih, trganje po udih, bolečine v hrbtu ali na ledji.

V zavitkih po 70 kr. in polzavutkih po 40 kr. se dobi pri **Trnkoczyju**, lekarna „pri samorogu“ v Ljubljani.

V najem se dá

na **Vrhniki h. št. 115** zaradi preselitve **gostilna in prodajalnice z mešanim blagom**. Poleg tega so še tri sobe za stanovanje. Prodajalnica se lahko prevzame z blagom ali brez blaga. Natančnejša pojasnila se zvedó v istej hiši (564—3)

Št. 14.104.

(574—1)

Oznanilo.

Podpisani mestni magistrat razgláša, da se bode vsled dotičnega sklepa tukajšnjega mestnega zbora dné 19. septembra 1881 svinjski sejem, ki je bil do zdaj na obrežji pred nekdanjo sladkornico, od 1. novembra t. l. naprej ob letnih sejmi in tržnih dneh na prostor poleg nove mestne klavnice prestavil in posihmal le tukaj vršil.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 4. oktobra 1881.

Župan: Laschan.

Št. 14.007.

(567—3)

Razglas.

Dva mlada psa iz jedne osamljene tukajšnje hiše sta v zadnjih dneh, kakor se je konstatiralo, za steklino poginila.

To se z naročilom javno naznanja, da se ima na vse pse skrbno paziti in da je vsakdo, kdor na kakem psu znamenja prave stekline ali tudi takšna znamenja zapazi, po katerih se dá soditi, da more steklina nastopiti, dolžan je to nemudoma semkaj naznaniti, sicer ga zadenjo nasledki §. 387 kazenskega reda.

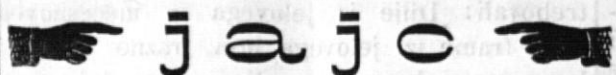
Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 3. oktobra 1881.

Župan: Laschan.

Vsako množino

(570—3)

(na dom prinešenih) kupi

Rudolf Kirbisch,
sladčičar, v Ljubljani, v „Zvezdi“.

Št. 11.259.

(573—1)

Razglas.

Dné 1. novembra l. 1881 se bode nova mestna glavna klavnica odprla in javnej porabi prepustila. Da se tedaj natančni ogled živine, žive in zaklane omogoči, se v smislu sklepa mestnega zbora dné 20. julija l. 1881 očitno naznani, da je od zgoraj navedenega dneva naprej klanje goveje živine, prašičev, telet, ovac, ovnov, koz, koštrunov, jagnjet in kozličkov obrtnikom, ki se s klanjem pečajo, in tistim gostilničarjem, ki govedino in klavno živino za javni použitek koljejo, jedino in samo le v tej javnej klavnici dovoljeno. Vsa za očitno prodajo in javni použitek v ljubljanskem mestnem okrožji namenjena goveda in klavna žival sme se torej le živa v mesto upeljati.

Vsako v mesto upeljano zaklana govedo ali klavna živina, kakor tudi posamezni kosi upeljanega presnega (frišnega) mesa zgoraj omenjenih živinčet, dalje vsaka v okrožji mesta Ljubljane same zunaj nove klavnice za javni použitek zaklana govedo ali klavna živina in posamezni njeni deli, bodo se brez milosti odvzeli in ako dopustljivo na korist ubožnega zaklada prodali, osebe pa, pri katerih se žival ali meso dobi, bodo po cesarskeji postavi od 20. aprila leta 1854 v denarji s 5 gld. do 100 gld. ali pa z zaporom od 1 do 20 dni kaznovane.

Zasebniki, ki za lastno domačo rabo koljejo, smejo to zunaj javne klavnice le tačas

storiti, če si za vsako živinče, ki je nameravajo zaklati, dovoljenje mestnega magistrata, katero se brezplačno dobi, preskrbé.

Teleta in prašiči smejo se le nezvezani v zato napravljenih vozéh na prodaj in za klanje v mesto vpeljati.

Plačila za perabo klavnice določi naslednji tarif.

I. Klavnina.

Od vola, bika, krave . . .	2	gld.	—	kr.
„ prašiča težkega nad 20 kilogramov . . .	—	„	80	„
„ prašiča težkega menj kakor 20 kilogramov . . .	—	„	40	„
„ teleta . . .	—	„	50	„
„ ovce, ovna, koze, koštruna jagnjeta . . .	—	„	40	„
„ kozlička . . .	—	„	10	„

II. Hlevščina

na dan od jedne živali po pretečenih 24 urah.

Od goveda za dan in noč ali samo za noč 10 kr.

„ klavne živine razen kozlička . . . 3 „

III. Vaga.

Od vola, bika, krave . . .	20	kr.
„ prašiča . . .	15	„
„ teleta . . .	10	„
„ ovce, koze itd. . .	5	„
„ 1 do 500 kilogramov mesa, kož, loja, od vsakih 100 kilogramov . . .	4	„
„ Od 500 kilogramov naprej od vsakih 100 kilogramov . . .	3	„

Množina pod 100 kilogramov računí se za celih 100 kilogramov.

Tarif za porabo ledenice v klavnici ostane nespremenjen, kakor je za porabo ledenice na cesarja Jožefa trgu.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 19. septembra 1881.

Župan: Laschan.

Umrli so:

5. oktobra: Jurij Vrvičar, delavec, zdaj kaznjene na gradu, 43 let, Ulice na grad št. 12, za sprijenjem drob. — Antonija Fermanin, čevljarjeva hči, 15 m., Mestni trg št. 9, za škrlatico.

6. oktobra: Andrej Škrbec, uradni sluga v pokoji, 69 let, Hrenove ulice št. 12, za pljučnim emphysemom. — Karol Budan, mlinarjev sin, 12 dnij, Pristavniške ulice št. 8, za božjastjo.

7. oktobra: Janez Lapajne, okrajni sodnik v pokoji, 69 let, Poljanska cesta št. 6, za črevesnim katarom.

Filharmoničnega društva šola trobcev.

Dné 15. oktobra t. l. začne se v godbenéji šoli filharmoničnega društva v Ljubljani poučevanje v trobilih in sicer:

Flavta (učitelj g. Jos. Tvrđy);

oboa in fagot (učitelj g. Šklenar);

klarinet (učitelj g. J. J. J.);

tropa, gozdni rog in surma (učitelj g. Stiaral).

Honorar znaša mesečno 1 gld. za društvene ude in njihove sorodnike, 2 gld. za neude; vender je ravnateljstvo tudi pripravljeno, ubožne učence oprostiti plačevanja honorara.

Oglašaj naj se pri g. godbenem ravnatelju **Nedvedu**, Gosposke ulice, knežji dvor št. 14, II. nadstropje mej 1/2 l. in 1/2 uro.

V Ljubljani, dné 10. oktobra 1881.

(577—1)

Ravnateljstvo.

Dvanajsta redna

glavna skupščina kranjske obrtne družbe

v Ljubljani

v 28. dan oktobra 1881 ob 4. uri popoldne v direkcijem bureau družbe.

Dnevni red:

- Poročilo o uspehu pretečenega službenega leta.
- Poročilo pregledovalnega odseka.
- Volitev vseh udov upravnega sveta, ker je potekla doba poslovanja po §. 25 pravil.
- Volitev ravnatelja po §. 25 pravil.
- Volitev pregledovalnega odbora.

Gospodje delničarji, ki hočejo glasovati, prosijo se v smislu §. 10 statuta, naj svoje delnice vsaj do dné 20. oktobra t. l. vložé v družbenéji blagajnici ter vzemó legitimacijske karte. (568—2)